

BYA BLADET

för Tryserum och Östra Ed

DECEMBER 2010

Redaktör: Ingalill Ivarsson • Epost: byabladet@tryserum.se

PROFILEN

Anna Fogelberg, ett namn att lägga på minnet

Anna Fogelberg från Västerum, Östra Ed, har gjort det som många människor bara drömmer om utan att för den skull någonsin göra verklighet av; Hon har följt sin barndomsdröm om att bli författare och har nu i år gett ut sin första bok: **Drakgården**.

För att ge en klar bild av författaren till Drakgården, är det bäst att börja från början. Anna växte upp i byn Västerum, i en idyll som hon själv jämför med Bullerbyn, och därifrån har Anna fått mängder av inspiration till sitt skrivande. Där fanns uppemot tretton barn och de stora lekytorna utomhus gav dem massor av möjligheter att släppa loss fantasin. Två gång utkristalliserades och internuppställningar liknande dem i "Röda och Vita rosen" hörde till Annas barndom, precis som att bygga kojor på höskullen, smyga på fiendegänget, hitta gömda skatter och utforska platser i skogen. Det fanns utrymme att leka i total frihet, men i tryggs vetskaper om att de vuxna fanns där när de behövdes

Sagor och berättelser har alltid varit viktiga i Annas liv. Hennes dagmamma läste ofta ur en turkos sagobok och när hon skulle somna på kvällen, fortsatte sagorna i hennes fantasier och hon broderade vidare hur det kunde ha gått istället. En annan inspirationskälla var hennes farfar som gärna såg och tog sig tid att sitta ner

forts. sid. 2

I väntans tider

Arets första snö faller ute och många har strömlöst runtomkring. Jag bara väntar att strömlösheten kommer hit och skyndar mig skriva då bladet måste gå i tryck i morgon. Kanske Sätter inte har någon el då jag inte fått någon rapport därifrån. Men jag har inte gett upp hoppet, Mika håller alltid vad hon lovar. Jag väntar en stund till.

I år skall jag inte vänta till sista helgen innan julafon med att köpa julklapparna i "stan". Jag brukar handla så mycket jag kan i Vika och på Internet, men en del måste inhandlas i "stan". Och sista helgen innan jul är man inte ensam i affärerna; det brukar vara hysteriskt mycket folk och alla verkar bli lika hysteriska som jag, av att inte riktigt veta vad som skall handlas. Men i år har jag faktiskt redan inhandlat några klappar redan i november. Det är jätteroligt att köpa julklappar till sina närmaste som man vet vad de vill ha. Roligast är att göra egna julklappar och ge bort. Lite torkad svamp eller hemmagjord saft brukar inte vara fel till en stadsbo. En upplevelse till någon som har allt, kanske en teaterbiljett.

Är man inte händig och inte vill vänta till sista sekunden innan jul, kan man besöka den tradi-

tionella Julmarken i Långra. Där brukar man finna både värmande, smakliga och vackra saker gjorda av lokala hantverkare. I år kan vi även möta månadens profil som säljer sin bok, en given julklapp till dem som har barnasinnat kvar.

Vi kan också avstå från att köpa julklappar och ge pengarna till bättre behövande. Självläger jag lite pengar till Amnesty och Läkare utan Gränser för att döva mitt dåliga samvete över att ha det så himla bra.

I väntan på tomten har vi några julkonserter i kyrkan och det traditionella luciafirandet. Och så finns det lite julpysssel på nästa sida.

Till januarinumret får ni gärna skicka in manus tidigt till redaktionen. Det brukar vara många mellandagar och mycket ledigt när januarinumret skall tryckas,

Vi önskar alla läsare och sponsorer och vår krönikör en riktig God Jul och tackar för året som gått. Det känns som om Byabladet har blivit etablerat och annonser kommer numera utan påminnelse.

Nu kom Sätters rapport! Se sista sidan.

Redaktören

Lördag 25 dec
KYRKKAFFE
serverar vi i
Hembygdsgården,
Tryserum
efter Julottan.

Alla är välkomna!

**JULMARKEN I
LÅNGRA**

Julmarknad i Långrådna
Bygdegård
lörd. 4 dec
kl 10.00 - 15.00

Försäljning av hantverk, hemslöjd
och annat som hör julen till.
Kaffeservering Ingen entréavgift

Arrangör: **GLÖD**

Kalender för december

1	on	18.00	Onsdagskväll i Bygdegården. Alla välkomna till att bara umgås eller spela biljard. Arr: Bygdegårdsförening.
3	fr	18.40	Bingo i Långgrådna Bygdegård. Arr: IF TRYM
	fr	19.00	Axel von Fersen under bilan på Folkets Hus, Valdemarsvik. Kvick komedi med Bouffon-teatern. Gänget är tillbaka. Arr: Valdemarsviks Teaterförening
4	lö	9.30-11	Tipspromenad i Västertryserum. Utgår från Hantverkshuset, Nyborgs Handel. Arr: KorpenValdemarsvik
	lö	10-15	Julmarken i Långra. Se annons.
	lö	18.00	Minnesgudstjänst i Östra Eds k:a. Leif Marmgård, Erik Gruvebäck och Tryserums-Östra Eds kyrkokör
5	sö	11.00	Mässa i Valdemarsviks kyrka, Andreas Danielson, Erik Gruvebäck, Daniella Ring, sång. Kyrkkaffe.
	sö	18.00	Musikgudstjänst i Tryserums kyrka. Skynda till Betlehem! Våra mest älskade advents- och julsånger framförs av Tryserum- Östra Eds kyrkokör, Valdemarsviks vokalensemble, solister och instrumentalister.
6	må	20.00	Gymnastik i Edsbruks Sporthall
7	ti	19.00	Studiecirkel i Kyrkstallet. Alla är välkomna! Arr: Östra Eds Hembygdsförening.
8	on	18.00	Onsdagskväll i Bygdegården. Alla välkomna till att bara umgås eller spela biljard. Arr: Bygdegårdsförening.
10	fr	18.40	Bingo i Långgrådna Bygdegård. Arr: TRYM
11	lö	9.30-11	Tipspromenad i Västertryserum. Utgår från Hantverkshuset, Nyborgs Handel. Arr: KorpenValdemarsvik
12	sö	11.00	Mässa i Valdemarsviks kyrka, Leif Marmgård, Erik Gruvebäck, Julia Gustafsson, sång. Kyrkkaffe.
	sö	18.00	Luciagudstjänst i Gryts kyrka, Barnkören m fl, Erik Gruvebäck, Leif Marmgård.
13	må	18.00	Luciagudstjänst i Tryserums kyrka, Friskolans barn, Lars-Peter Ericsson, Leif Marmgård.
15	on	18.00	Onsdagskväll i Bygdegården. Alla välkomna till att bara umgås eller spela biljard. Arr: Bygdegårdsförening.
17	fr	18.40	Bingo i Långgrådna Bygdegård. Arr: TRYM
18	lö	9.30-11	Tipspromenad i Västertryserum. Utgår från Hantverkshuset, Nyborgs Handel. Arr: KorpenValdemarsvik
19	sö	11.00	Familjegudstjänst vid julkrubban i Östra Eds kyrka, Andreas Danielson, Lena Stenhammar.
	sö	18.00	Musikgudstjänst i Valdemarsviks kyrka. Vi sjunger in julen. Det gör vi tillsammans med Valdemarsvik- Gryts kyrkokör, Lenas drängar, solister och instrumentalister.
22	on	18.00	Onsdagskväll i Bygdegården. Alla välkomna till att bara umgås eller spela biljard. Arr: Bygdegårdsförening.
24	fr	11.00	Familjegudstjänst vid julkrubban i Gryts kyrka, Andreas Danielson, Madelene Ottosson, Gryts barnkör.
	fr	11.00	Familjegudstjänst vid julkrubban i Valdemarsviks kyrka, Leif Marmgård, Lena Stenhammar.
	fr	15.00	Kalle Anka. Sen kommer tomten någon gång.
	fr	23.30	Julnattsmässa i Valdemarsviks kyrka, Andreas Danielson, Lena Stenhammar, Gryt-Valdemarsviks kyrkokör.
	fr	23.30	Julnattsmässa i Östra Eds kyrka, Leif Marmgård, Marie Axelsson m fl.
25	lö	7.00	Julotta i Tryserums kyrka, Gudjon Gudjonsson, Erik Gruvebäck, Tryserum-Östra Eds kyrkokör. Julkaffe i Hembygdsgården.
26	sö	18.00	Musikgudstjänst i Valdemarsviks kyrka. Jul i folkton. Valdemarsviks vokalensemble möter riksspelemännen Pelle Björnert, fiol, och Johan Hedin, nyckelharpa, i en stämmingsfull och svängig julgudstjänst.
31	fr	18.00	Nyårsbön i Valdemarsviks kyrka, Andreas Danielson, Lena Stenhammar.

forts. från sid. 1

och prata med sina barnbarn. Han var en riktig busfarfar som berättade om sin barndom och lärde ut sina hyss. Hans historier kom ofta tillbaka och därför kommer Anna ihåg dem.

Anna har alltid varit en läsande person och hennes yrkesval speglar hennes intresse. Hon arbetar som barnbibliotekarie i Knivsta, där hennes jobb inspirerar hennes skrivande och vice versa. Hennes dröm är att kunna jobba deltid och skriva böcker på resterande tid, men just nu är hon tjänstledig i två terminer för att gå på Folkuniversitetets skrivarakademi, där hon vidareutbildar sig i hur man skriver för barn och unga. Där passar hon på att skriva på sina egna projekt. Hon har till exempel flera färdigskrivna manus som ännu är obearbetade och hon utvecklas hela tiden i sitt skrivande.

Drakgården är en fristående bok utan planer på någon uppföljning. En bok om kampen mellan det goda och det onda, om mod och svek och vad som händer i en grupp av barn som på olika sätt och av olika anledningar hamnat på samma, slutna plats. När boken börjar är det en mörk värld vi kliver in i. Ett föräldralöst syskonpar är på väg till ett land på andra sidan de vita bergen. De blir upplockade av en man och förda till något som liknar en bondgård, men som visar sig vara en drakgård. De är inte ensamma där och de har en sak gemensamt med de andra barnen på gården – de kan inte ta sig därifrån. Ensamma i världen, där ingen saknar dem, har de hamnat i en situation som verkar hopplös och nu börjar det hända saker...

Den målgrupp hon vänder sig till är främst barn och unga, även om just Drakgården riktar sig till läsare mellan 10 och 100 år. Genren är fantasy, som har stor genomslagskraft hos den unga publiken, det ser Anna på vilka böcker som främst lånas på biblioteket. Men hur lätt är det att som författaraspirant få ett nyskrivet manus godtaget av ett förlag? Bokförlagen satsar mest på sälsäkra snabböversättningar av varierad kvalitet och att som debutant krängla sig igenom det nålsögat verkar vara en bedrift utan motstycke. Anna har därför själv låtit ge ut sin bok, vilket har gett henne stor frihet i valet av omslag och layout. Tryckeriet i Valdemarsvik har delat med sig av sina erfarenheter och tillsammans har de åstadkommit en väldigt tilltalande produkt. Illustratören är Andreas Raninger från Ringarum och Anna ser gärna att deras samarbete fortsätter framöver, eftersom hennes egen bild av innehållet i det hon skriver precis avspeglas i hans bildtolkning av hennes text. Visst vore det fantastiskt om konstellationen Fogelberg-Raninger kom att bli lika självklara i barnkammarens bokhylla som Astrid Lindgren - Ilon Wikland.

Barbro Alvebo

P. S. Ett litet julklappstips: På julmarknaden i Långgrådna kommer Anna att sälja och signera sin bok D. S.

SOCKERSÖTT JULPYSSEL

Det finns mycket annat man kan göra med socker än att äta det. Man kan göra en sockerlykta av sockerbitar med värmeljus i. Skär en rund ring av t ex en mjölkkartong, lagom storlek till din lykta. 1 sockerbit=1 snöboll i lyktan. Klistra sockerbitarna i kanten på ringen så många varv som du vill ha sockerlyktan hög. När klistret har torkat sätter du i ett värmeljus och du har en supervacker snölykta!! Istället för klistret, använd sirap eller kristyr som du gör av florsocker, äggvita och lite ättiksprit. Av kristyr kan du göra servetteringar om du spritsar det i en ring. Eller annat julpynt. Det finns många bra uppslag på sockerbolagets hemsida: www.dansukker.com

Strösocker ser ju ut som snö, så håll det runt julkrubban. Eller återanvänd små glasburkar och gör dem till juliga värmeljushållare. Pensla burken med vattenlösligt lim och täckt med strösocker.

Vi tackar följande företag som har skänkt de fina priserna
vid Pubkvällen 30/10.

Tage Rejmes i Valdemarsvik AB   ICA Vammar
MaterialMännen   Valdemarsviks Sparbank
Inredet   Davidssons Restaurang & Bowling
Blå Kusten Butiken   Linneas Blommande värld
Valdemarsviks Auktionsbyrå   Blå Boden
Vångströms Golv   Skönero Kött   Allved Öst

/ Tryserums Intresseförening

Vi ställde några frågor till Erik Gruvebäck efter hans och Pelle Björnlersts premiär av den nya Allan Edwall-föreställningen i Långrådna Bygdegård den 14 november.

Hur gick premiären i Långrådna?

– Finemang. Stämningen var god och mottagandet glatt och vänligt! Vi skulle ju haft den egentliga världspremiären i Skedshult veckan före men vi fick ställa in då jag låg däckad i influensa eller kraftig förkylning.

Var det fullsatt?

– Långrådna bygdegård är stor. Samtliga invånare i Östra Eds socken ryms i den. Alla var inte där. Men det var nog ett 90-tal personer vilket får anses med beröm godkänt.

Du var lite krasslig innan premiären, höll rösten?

– Ja, fast istället hade jag lock för högerörat, men det gjorde inte så mycket, det är ju örat jag har mot Pelle på scenen...

Kommer ni göra fler föreställningar?

– Vi hade en föreställning i Odensvi veckan efter med lika mycket folk, trots snöoväder. Sen har vi bokningar till 2011, så långt fram som i juli. Lokala arrangörer får gärna boka in oss!

Hur många föreställningar har ni gjort med ert första Allan Edwall-program?

– Ja, det vet fåglarna (eller det vet nog inte de heller faktiskt). Vi hade premiär i Skedshult 15 september 2006. Sen har vi kuskat runt i skogar och på slätter i fyra år och gjort 10-15 spelningar per år. Vi har knappt behövt göra någon egen PR. Men mer exakt vet nog ingen.

Är det mycket nytt material i den nya föreställningen?

– Jajamen! 100%...eller 98,5. Nån låt har kanske slunkit med från vårt gamla beprövade koncept, men då handlar det om guldkorn som vi av olika anled-

ningar tappat längs vägen. Men i stort sett är det bara nytt och fräscht! Allan har så otroligt många bra låtar. Vi tycker de här är ännu bättre än de vi först valde att turnera med. Men känn ingen oro - Pelle och jag är ju samma gamla gamnackar förstås...

Vad betyder Allan Edwall för dig?

– Han är en av de största kulturpersonligheter vårt land haft. Hans storhet kom främst till uttryck på scenen, förstås. Men hans texter och sånger är väl värda uppmärksamhet och är så fyllda av humor, allvar och rättvisepatos. Just nu går en föreställning med hans låtar för fulla hus på Brunngatan 4 i kungliga huvudstaden. Men vi räds inte konkurrensen - tvärtom! Ju fler som sprider Allans evangelium, desto bättre.

Foton ur Erik Gruvebäck's arkiv

**Utnyttja ditt
Rotavdrag vid
din renovering!**

Ring Västerums mur&puts
**Allt inom murning, spisar,
kaminer, kakel o klinker.**
Tel 070-592 32 65

tel 0123-300 87

God mat och hembakat såklart!

Välkomna önskar vi er alla!

JULBORD 27 NOV-12 DEC
VÄLKOMNA ATT BOKA

rapport från Sätter

Trots att det är vinter så har det funnits mycket att skörda i trädgårdslandet de senaste dagarna. Idag har jag tagit upp rödkål och vitkål. Purpurkål, brysselkål och purjolök står kvar tillsammans med lite tapper persilja och mangold. Jordärtskockorna är kvar i jorden, de skördar vi tidigt i vår innan någonting annat har hunnit bli färdigt. Till lunch lagade jag soppa av palmkål med ägg i. Gott och värmande när vädret är det motsatta.

Den starka vinden som for fram för några veckor sedan rev ner en lång bit på staketet som vi har runt odlingen. Det är aldrig särskilt roligt att bygga något för andra gången, men jag ville passa på och laga det innan tjälen går i marken. I år hoppas jag att det blir ordentligt med tjäle så att lerjorden fryser sönder och blir lite mer samarbetsvillig.

Det är inte bara här som snällblåsten drar fram, hela kommunen verkar lite omkullblåst. Det sägs att pengarna är slut men jag funderar på om de inte bara är felplacerade? Skulle det nu vara så illa att det är tomt i kistan så måste det väl gå att få mer från staten? Jag undrar varför pengarna inte räcker till. Varför går det så dåligt fast det finns så mycket bra? Jag har då aldrig hört om en kommun som gått i konkurs! Det som känns värst är att barnen verkar få ta den största smällen. De ska ju komma i första hand! Jag funderar på vad dom ska tro när skolan saknar material och både ishallen och simhallen är hotade av nerläggning. Kommer de att vilja bo kvar här eller kommer Valdemarsvik bli ett ställe endast för turister och pensionärer? Nä nu får det vara nog! Det är klart att vi kan resa oss tillsammans, men då måste vi nog hjälpas åt. Jag skulle inte ha nå-

got emot att betala mer i skatt men då vill jag också veta att pengarna går till ungarna och inte till chefernas lunch-möten. Nog om detta, nu ser vi framtåt!

Nu längtar jag till julen. Jag gillar snön som bäddat in husen i isolerande ludd och jag längtar efter ljusen och stillheten. (jag kan ju åtminstone inbilla mig lite stillhet) Det blir visserligen ingen skinka i år, då vi ju inte har några grisar längre, men vi klarar oss bra ändå. Det blir potatisgratäng, stark lammkorf, rödkål och massor av risgrynsgröt. Men det blir en smal julgran i år då utrymmet är något begränsat. Men hellre litet och varmt än stort och kallt! Från oss alla till er alla - en riktigt god jul!

Mika Liffner

Nu är butiken Julpyntad

Kom och inspireras
Mateus, Rice, Klippan,
Hemslöjdsprodukter
och mkt mkt mer
Ta en varm Glögg

ÖPPET

Lördag-Söndag
13.00-16.00
Nyårsafton
11.00-14.00
Välkommen!

Vi finns 3 km söder om Långgrådna.
0493-420 00 eller 41186

Lucia

**12 dec. kl. 18.00
Gryts kyrka**

Församlingens Lucia skrider in med barn och ungdomar och alla sånger som hör högtiden till.

**13 dec. kl 18.00
Tryserums kyrka**

Barn från Tryserums friskola lussar med sånger som hör högtiden till.

Svenska kyrkan

Julens musik

**5 dec. kl. 18.00 Tryserums kyrka
Skynda till Betlehem!**

Våra mest älskade advents- och julsånger framförs av Tryserum- Östra Eds kyrkokör, Valdemarsviks vokalensemble, solister och instrumentalister.

**19 dec. kl. 18.00 Valdemarsviks kyrka
Vi sjunger in julen**

Det gör vi tillsammans med Valdemarsvik- Gryts kyrkokör, Lenas drängar, solister och instrumentalister.

**26 dec. kl. 18.00 i Valdemarsviks kyrka
Jul i folkton**

Valdemarsviks vokalensemble möter riksspelemännen Pelle Björnert, fiol, och Johan Hedin, nyckelharpa, i en stämningsfull och svängig julgudstjänst.

1/1 kl. 18.00 Östra Eds kyrka

Fred

Det nya årets förhoppningar i ord och ton när Erik Gruvebäck med vänner sjunger för freden. Tennysons "Nyårsklockan" läses.

Välkommen!

Svenska kyrkan

BYABLADETS SPONSORER

Café Kårtorp
Djurskyddet Västervik
GLÖD-Glesbygdgruppen i Östra Ed
IF TRYM
Jörgen Svensson Skogsentreprenad
LRF Tryserum-Östra Ed
Långgrådna Bygdgårdsförening
Reumatikerföreningen Valdemarsvik

Svenska kyrkan i Valdemarsvik
Svenska Presenter
Tryserums Intresseförening
Tryserum-Hannäs
Kulturhistoriska Stiftelse
Tryserums Hembygd-förening
Tryserums Röda Korskrets

Tryserum och Östra Eds
Kyrktrakts Syförening
Valdemarsviks Sparbank
Valdemarsviks Teaterförening
Västerums Mur & Puts
Östra Eds Hembygd-förening
Östra Eds Röda Korskrets

Upplaga: 700 ex. Tryck: Tryckeriet i Valdemarsvik AB. Ges ut i Tryserums och Östra Eds socknar och ägs av Tryserums Intresseförening och GLÖD. Vill du ha något infört i Byabladet för januari-numret, meddela oss senast 20 december. Sponsorer får gratis medverka i kalendarier, i annonser och under rubriken Sponsorer på sista sidan. För övriga kostar annonser 100 kr styck. Anslagstavlan är gratis för privatpersoner.

Redaktionen: Ingallil Ivarsson, Nannyhill Gällösa, 615 95 Valdemarsvik, Tel: 0123-467 70, Mobil 070-634 31 19 • Barbro Alvebo, Skillered, 590 98 Edsbruk, Tel: 0493-414 38 • Epost: byabladet@tryserum.se.